

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo

Ljubljana, Knaflova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poš. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

REVOLUCIJA V INDIJI

Krvavi boji med Indijci in policijo v raznih mestih. — Patel poziva Indijce k nadaljevanju bojkota Angležev. — Upor indijskega vojaštva

Simla, 8. maja. Čeprav uradna poročila zanikajo alarmantne vesti, ki so prihajale zadnje dni iz Indije, pravijo privatna poročila, da so bili nemiri v več krajih izredno dolgotrajni in krvavi. Posebno v Delhiju, kjer je rezidenca podkralja, je množica na brutalen način napadala posamezne policiste, ki so se vračali iz službe v svoje domove. V neki ulici je množica napadla tri vozove, v katerih so se vozili policijski funkcionarji, in ranila več policistov. Le oster nastop policije, ki je prihitela ogroženim tovarišem na pomoč, je rešil napadenim življenje. Pred palačo podkralja se je zbrala takol, ko se je raznesla vest o aretaciji Gandija, ogromna množica, ki je hotela vdreti v palačo. Nastala je krvava borba med demonstranti in vojaštvom, ki je bilo prisiljeno ponovno rabiti orožje in je ranilo veliko oseb. Kljub temu demonstranti niso odnehali in so iztrgali vojakom več pušk. Nastala je nato pravcata bitka, v kateri je bilo oddanih na stotine streliv. Končno se je posrečilo močnim vojaškim oddelkom, ki so prihiteli na pomoč, za silo vzpostaviti mir

in red. Več vojakov in policistov je bilo težko ranjenih.

Chittagong, 8. maja. V boju z uporniki in policijo ob reki Karnafuli je bilo ubitih več indijskih nacionalistov. Med drugimi je bil ranjen en policist in več kmetov, ki so v bližini obdelovali polje.

Bombay, 8. maja. Na velikanskem shodu, ki se ga je udeležilo nad 100.000 oseb, je imel odstopiški predsednik indijskega nacionalnega kongresa Patel govor, v katerem je pozval prisotne, naj nadaljujejo s socialnim bojkotom državnih funkcionarjev in naj ne plačujejo davkov. Patel je nadalje v svojem govoru naglašal potrebo borbe proti vladi na vsej črti in zaključil, da si bo Indija gotovo priborila svojo neodvisnost.

Delhi, 8. maja. V mestu je mirno. Po ulicah patrolirajo močni oddelki vojaštva in policije.

Kalkuta, 8. maja. Pri večeršnjih manifestacijah je skušala množica osvooboditi dva prostovoljca, ki sta bila zaprta na policijski postaji v Ranagatu. Demonstranti so razbili železna vrata

in ranili več policijskih agentov. Po uradnih poročilih je nastal v Delhiju po večeršnjih demonstracijah mir. V bojnici je bilo pripelanih 90 več ali manj hudo ranjenih oseb. Dva ranjenca sta ponoči umrla. Od 18 ranjenih policistov so umrli štirje.

London, 8. maja. Po zadnjih vesteh iz večjih indijskih mest označujejo položaj v Indiji za normalen. V političnih krogih pa se boje, da je to zatišje pred viharjem. Do težkih spopadov je prišlo v Amalni v bombajskem okrožju. Mohamedanci niso hoteli zapreti svojih trgovin v znak žalovanja povodom aretacije Gandija, zaradi česar so jih napadli indski nacionalisti. V borbi je bilo več mrtvih in ranjenih. Včeraj je prešel k upornikom tudi 4. batalion maharadskega pešpolka, ki bi moral intervenirati pri nemirih v Poonu.

Rim, 8. maja. AA. Kljub cenzuri prihajajo iz vseh večjih indijskih središč poročila o novih neredih, ki so jih povzročile deloma tudi vesti o popolnem razdelanju mesta Pegu in okolice Rangona po zadnjem potresu.

Preosnova poljske vlade

Varšava, 8. maja. Glede na porazum opozicijskih strank seima o vlogi na predsednika republike, so zopet razširjene govorice o izpremembi vlade. Sedanji ministrijski predsednik polkovnik Slawek je napravil mesto drugemu pristašu Pilsudskega, ki je bolj gospodarsko orijentiran.

Pomorska razorožitev

Rim, 8. maja. AA. Po poročilu iz Londona je prvi lord admiraltete odgovoril v spodnji zbornici na interpelacijo o pomorskem programu Italije. Govornik je izjavil, da v tem ni treba videti posebnih uklepov, ker je navada italijanske vlade, da odredi vsako leto splošno potratno kreditno za svojo mornarico ne glede na konferenco v Londonu. Govornik je napovedal pristavil, da bo pomorski program Velike Britanije vselej odgovarjal obrambnim potrebam angleškega imperija.

Washington, 8. maja. Zmanjpolitična komisija ameriškega senata je sklenila, da bo imela od 12. maja dalje javne seje, na katerih bo razpravljala o londonski pomorski pogodbi.

Položaj v Španiji

Rim, 8. maja. AA. Poročila iz Španije potrjujejo, da je položaj po vsej državi dokaj resen in da je bilo proglašeno obredno stanje. Vlada je baje sklenila zapreti vsa vstopišča in bo odstranila profesorja Unamuna iz Madrida.

Madrid, 8. maja. Protestna stavka dijaštva na univerzari v provinci traja dalje. Madridska univerza ostane do nadaljnjega zaprta. Po vsej Španiji je bilo zaprtih 8 univerz. Znani španski filozof in politik Unamuno je na poziv vlade odpotoval v Salamanca.

Poraz Hooverja

Washington, 8. maja. Borba med senatom in predsednikom Hooverjem zaradi imenovanja sodnika Parkerja za člana vrhovnega sodišča se je končala s porazom predsednika. Senat je na svoji večeršnji seji z 41 glasovi proti 34 odklonil svoj priatek k temu imenovanju. Ta poraz je izrazil v političnih krogih veliko senzacijo. Po 36 letih je to prvi primer, da je senat odklonil imenovanje, ki ga je izvršil predsednik. Vzrok je iskati v odporu delavskih in zamorskih organizacij, ki smatrajo Parkerja za izrazitega predstavnika kapitalizma.

Agrarni program nemške vlade

Berlin, 8. maja. Vlada je sklenila, pod predsedstvom državnega kancelarja dr. Brüninga in v navzočnosti predsednika državne banke dr. Luthra o obsežnih ukrepih za pomoč ogroženim poljedelcem v vzhodnih pokrajinah. Vlada bo pomagala tem poljedelcem po agrarnem programu, ki je bil sprejet nedavno v zbornici. V ta namen bo porabljenih 500 milijonov mark. V projektu je zgrajitev številnih novih prometnih zvez in velika melioracijska dela.

Roparski napad na diplomate

Razburjenje v Rumuniji — Roparji se skrivajo v gozdovih okolice Bukarešte

Bukarešta, 8. maja. Zaradi večeršnjega roparskega napada na diplomatski avtomobil vlada velika razburjenost. Preskovalni sodnik je hotel zaslišati soprog poljskega poslanika grofica Szembek, ki ga pa ni sprejela, ker je zaradi razburjenja obolela. Ameriški finančni svetovalec pri polski vladi Dawey je davi odpotoval v Varšavo. Danes je bilo zaslišanih več voznikov, ki so jih pred dvema tednoma na istem

mestu napadli banditi ter jih opienili. Meni se, da je roparska tolpa skrita v gozdovih pri Beneasi v bližini Bukarešte. Policiji se je že posrečilo ugotoviti identiteto nekaterih roparjev. Voda tolpe je dezerter artiljerijskega polka. Dva druga bandita sta pobegla jektika, ostali pa so prebivalci kraja Grivica. Policija upa, da bo kmalu ujela roparsko tolpo.

Vremenske katastrofe v Ameriki

Viharji so povzročili v mnogih državah silno škodo — Mnogoštevilne človeške žrtve — Nevarnost poplav

New York, 8. maja. Redkokdaj je bilo vreme na ameriškem kontinentu tako izpremenljivo kakor v sedanjem času. Dočim v hribovitih krajih sneži, je v New Yorku in v Kaliforniji za mesec maj neobičajno huda vročina. Toploter kaže v senci 87 stopinj Fahrenheitova vročine. Med tema dvema ekstremoma divjajo v južnih, v centralnih državah in v Texasu strahoviti tornadi, ki so povzročili velikansko škodo. Kakor poročajo, je izgubilo življenje do sedaj 66 oseb. Posebno strahoviti tornadi so divjali minul teden v Oklahomi, v Nebraski, v Missouriju in drugod. Vesti o teh vremenskih katastrofah so zelo pičle, ker so vse brzoglavne in telefonske zveze popolnoma prekinjene ali pa težko poškodovane. Celotno sliko o strahovitih posledicah teh vremenskih katastrof bo mogoče ustvariti šele po-

zneje. Oklahomi groze velike poplave, ker reke naglo naraščajo.

New York, 8. maja. Po zadnjih vesteh je zahteval Tornado, ki je divjal dve dni v Texasu, 86 smrtnih žrtev. Več sto ljudi je bilo ranjenih. Škoda se čeni minimalno na milijon dolarjev. Tornado je divjal v širini 300 m ter je na tej progi opustošil vse. Na letališču San Antonio je vihar zalotil celo družino šest oseb, ki jih je dvignil najprej visoko v zrak, nato pa treščil na zemljo, kjer so vsi obležali mrtvi.

Tudi v Evropi vremenske katastrofe

Pariz, 8. maja. V Parizu in v velikem delu Francije je nastopilo nenadoma izredno mrzlo vreme. V več krajih in v Savojskih Alpah je zapadel sneg.

Berlin, 8. maja. V okolici Augsburga je divjal silen vihar, ki je popolnoma uničil neki mlin. Pri tem sta bili ubiti dve ženski.

Gozdni požari v Ameriki

New York, 8. maja. Gozdni požari so se sedaj razširili tudi na državo Delaware. V posameznih krajih države New Jersey, kjer so požare že omejili in deloma pogasili, so na novo izbruhnili. V državi New York gore gozdovi še na 25 različnih mestih, vendar pa se jih je posrečilo na 20 mestih omejiti. Tudi v okolici New Yorka so lokalizirali nastale požare v toliko, da za predmetja ne obstoja več nobena nevarnost.

Reparacijsko posojilo

Pariz, 8. maja. V torek pop. so se nadaljevali razgovori glede na emisijo prve tranše Youngovih reparacijskih obveznic. Na tej seji so razpravljali o načinu emisije. Prvo Youngovo posojilo se bo obrestovalo po 5 in pol in bo amortizirano v 35 letih. Emisitor bo pod pari po razmeroma nizki ceni. Posojilo bodo podpisale Anglija, Nemčija, Belgija, Francija, Nizozemska, Italija, Švedska, Zedinjene države in Švica. Kakor poročajo, bodo Anglija, Italija in Češkoslovaška ratificirale Youngov načrt še pred koncem tekočega tedna. Posvetovanja so se včeraj nadaljevala.

Javna dela v Italiji

Rim, 8. maja. AA. Min. za javne gradnje Crolalanza je v svojem govoru tekom proračunske razprave podal sliko o dosežkih gradnja svojega resora pod fašističnim režimom. Te gradnje so stale 12,5 milijard lir. Veliki krediti so bili nadalje dovoljeni za izpopolnitev železniškega omrežja. Minister je napovedal, da bo nova železniška proga med Firenco in Bologno dograjena do leta 1932. Nasledel je minist. govoril o cestni mreži. Vlada gradi 5000 km novih cest. Navzlic temu je proračun za javne gradnje letos nekoliko manjši od lanskega.

Odvetnik obtožen poizkušene umora

Subotica, 8. maja. Včeraj ob 11. dopoldne je tukajšnje sodišče izreklo razsodo v zadevi advokata dr. Mile Vukotića, ki ga je državno tožilstvo obtožilo zaradi poizkusa nameravane usmrtitve bančnega direktorja Lepedaka. Po tridenstvi razpravi je prišlo sodišče do prepričanja, da dr. Vukotić ni imel namena usmrtiti Lepedaka, temveč je samo streljal z namenom, da ga preplaši. Vukotić je streljal popolnoma v drugo stran, čeprav je stal Lepedak dva koraka pred njim. Pač pa je bil advokat dr. Vukotić obojen zaradi izgrede in streljanja na ulici na 30 dni zapora, v katerega so mu vračunali tudi preiskovalni zaprt.

Rudarska šola v Zenici

Sarajevo, 8. maja. AA. V Zenici bodo v kratkem otvorili nižjo rudarsko šolo, ki bo prva te vrste v naši državi.

Zakon o izseljevanju

Beograd, 8. maja. V torek se je vrnila od 16. do 19. seja Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki je razpravljala o predlogu zakona o izseljevanju in priseljevanju. Seji so prisostvovali tudi odposlanci ministrstev socialne politike in narodnega zdravja, zunanjih poslov, prometa, notranjih poslov ter kmetištva. Seja se je včeraj z istim dnevnim redom nadaljevala.

Truplo pri Radečah utopljenega dečka najdeno

Zagreb, 8. maja. Včeraj so našli pri savskem mostu truplo nekega dečka, o katerem so kmalu ugotovili, da gre za pokojnega Antona Štefandića, 12-letnega sina železničarja iz Radeč pri Zidanem mostu. Dečko je na velikonočni ponedeljek padel iz čolna s svojim bratom vred. Brat se je srečno rešil iz valov Save, dočim je Anton Štefandić utonil in ga je šele danes vrgla voda na suho.

Proces proti odvetniku dr. Kulčarju

Zagreb, 8. maja. Včeraj se je pričel pred zagrebškim kazenskim senatom proces proti advokatu dr. Kulčarju, ki je bil svoječasnno aretiran zaradi suma izseljevanja in denunciranja. Ker bo zaslišanih nad 40 prič, bo trajala razprava več dni.

Češkoslovaški letalci na Jadranu

Sarajevo, 8. maja. Včeraj so prileteli iz Prage 4 češkoslovaški aeroplani, izdelani v čsl. tovarni »Aero«. Z njimi so pripisli češkoslovaški piloti in aviatiki, ki potujejo v Zeleniko na dvomesečni tečaj češkoslovaških hidroaviatikov. Aviatiki so se odpeljali proti jugu z vlakom, aeroplani pa so v Ražovcu razstavili ter jih bodo odpeljali po železnici na Jadran.

Kobilice v južni Bolgariji

Sofia, 8. maja. Kobilice ogrožajo ne samo južno Bolgarsko, temveč so se razširile tudi proti severu do kraja Slatine. Kobilice so sedaj še v gozdovih ter se niso napadle polji. Oblasti so ukrenle vse potrebnosti za boj proti kobilicam.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.765, Berlin 13.485—13.415 (13.50), Bruselj 7.8926, Budimpešta 9.8850, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9631—7.9931 (7.9781), London 274.87, New York 56.465, Pariz 221.95, Praga 167.97—167.17 (167.57), Trst 296.66, PORAZ.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, Beograd 9.1250, Pariz 20.2525, London 25.08725, New York 516.2225, Bruselj 27.0650, Madrid 63.40, Amsterdam 207.72, Berlin 123.1880, Dunaj 72.80, Sofia 3.74, Praga 15.29, Varšava 57.85, Bukarešta 3.02.

Dvanajsti dan beograjskega procesa

Zasliševanje Prpiča zaključeno. — Obramba zahteva zaslišanje novih strokovnjakov glede učinka peklenskih strojev.

Beograd, 8. maja. Pred državnim sodiščem se je danes nadaljevalo zasliševanje Prpiča. Njegovo zasliševanje je razmeroma zelo dolgotrajno, ker ga obtožnica poleg Hadžije in Bernardića najbolj obremenjuje. Prpič v glavnem priznava svoja dejanja, zanika le to, da denarja ni dobil od Begića, kar mu je dal Hadžija, je uporabil za nabavo smodnika. Zagovornik dr. Zdravković je skušal obtožencu z raznimi vprašanji sugerirati odgovore, ki bi ga razbre-

menili, toda Prpič na to ni reagiral. Zagovornik je nato zahteval, naj se približno od zagrebške policije spisi o delovanju jugoslovenske čitalnice, ki bodo dokazali, da je bilo ogroženje omladincev upravičeno. Zahteva tudi, naj se zaslišijo novi strokovnjaki, ki bodo potrdili, da domnevni peklenski stroji niso nič drugega nego navadne petarde. To zahtevno je podpiral tudi dr. Trumbić. Sledilo je čitanje raznih spisov, nakar je bila razprava zaključena.

Sestanek Hendersona in Brianda

Pred zasedanjem Sveta Društva narodov — Henderson in Briand odpotujeta v nedeljo v Ženevo

London, 8. maja. Zunanji minister Henderson odpotuje danes v Pariz, kjer bo ostal do sobote, da se s francoskim zunanjim ministrom Briandom porazgovori o vprašanjih, ki so na dnevnem redu 59. zasedanja sveta Društva narodov. Oba državnika bosta v nedeljo skupno odpotovala iz Pariza v Ženevo. V ponedeljek se prične v Ženevi 59.

zasedanje sveta Društva narodov. Poleg tekočih zadev so na dnevnem redu poročila komisij Društva narodov, med njimi o konferenci za carinsko premirje, nadalje o predlaganih izpremembah statuta Društva narodov v svrhu prilagoditve pariškemu paktu, o finančnih podporah ogroženim ali napadenim državam itd.

Angleško-egiptska pogajanja

Največjo težkočo tvori vprašanje pripadnosti in uprave Sudana — Glavne odločitve imajo pasti danes

London, 8. maja. AA. Včeraj so se od 8. zjutraj nadaljevala ves den pogajanja z egiptsko delegacijo, ki so bila prekinjena samo za čas obeda in večerje. Snoči ob 9. so se pogajanja nadaljevala in so trajala pozno v noč. Danes si je sestel v zgodnjih urah ministrijski svet, ki je razpravjal o stanju pogajanj. Delegati skušajo doseči, da pride danes do kakšnega definitivnega rezultata. Glede na to, da je zunanji minister Henderson odgodil svoj odhod iz Pariza do popoldne, položaj je ta, da vprašanje Sudana še ni bilo rešeno in da se o tej zadevi še vedno razpravlja. Med tem se nadalju-

jejo pogajanja o drugih točkah, kakor na primer o vprašanju čet v okrožju Sueskega prekopa. To vprašanje je prišlo ponovno v razpravo, ker je princel egiptski kurir iz Kaira v tej zadevi nevede predložil egiptske vlade. Kakor poročajo, je stanje pogajanj zelo kritično.

Kairo, 8. maja. AA. Politični krogi glede z zanimanjem pozajamien med anglešk. in egiptskimi delegati v Londonu. Pogajanja bodo bržkone zaključena z uspehom, vendar računajo politični krogi s tem, da bo treba vprašanje Sudana rezervirati.

Evharistični kongres v Kartagini

Rim, 8. maja. V Kartagini se v včeraj pričel letošnji evharistični kongres, na katerega je prišlo mnogo nadškofov, škofov, duhovnikov in laikov z vsega sveta.

Sovjetska arktična ekspedicija

Moskva, 8. maja. Odbor severne pomorske ceste pripravlja arktično letalsko ekspedicijo pod vodstvom znanega letaka Čuhovskega. Ekspedicije se bodo udeležila tri velika dvomotorna letala.

Eksplodizija skladišča municije

Pariz, 8. maja. AA. »Havase« poroča iz Stambul, da je v Dalma Bagdžu eksplodiralo municijsko skladišče. Ranjenih je bilo več oseb. Materijalna škoda je velika.

Tobačni monopol v vatikanskem mestu

Rim, 8. maja. AA. Na podlagi sporazuma med italijansko vlado in Vatikanom, bo uveden v Vatikanu monopol duhana, cigar in cigaret. Na ta način bodo morali vatikanski državljani v bodoče nakupovati tobak v vatikanskem mestu.

Sovjetski diplomat — komunistični agitator

Beograd, 8. maja. Iz New Yorka poročajo, da je bil odpravnik poslov sovjetskega poslanstva v Mehiki, Friedmann, ki je po prekinjenju diplomatskih odnosov med Rusijo in Mehiko še nadalje ostal v Mehiki kot ergovski zastopnik, včeraj aretiran zaradi komunistične propagande in da bo izgnan iz Mehike.

Krog zločinov

je naslov novega romana, ki začne izhajati v »Slovenskem Narodu« prihodnji teden. Avtor tega izredno zanimivega romana je Augustus Muir, znan našim čitateljem že po romanu »Črna maska«, ki je izhajal v »Slovenskem Narodu« lani. Z novim romanom bo ustrezno vsem, ki iščejo v napetem čitvu razvedrila in zabave.

Dnevne vesti

— Darilo prestolonasledniku. Neki beograjski ljubitelj poročila iz Skoplja, da je tam močnejši zlatar Stojan Nastić izdelal sabljo iz čistega srebra z lepimi ornamentmi, ki jo namerava podariti prestolonasledniku Petru. Sablja je poln kilogram težka. Zlatar jo je delal celo leto.

— Grški gospodarski krogi v Jugoslaviji. 31. t. m. odpotuje iz Soluna v Jugoslavijo 50 odličnih Grkov, ki se hočejo seznaniti z našim gospodarskim življenjem. V delegaciji bodo člani solunske trgovske zbornice, borze, zastopniki industrije, vseučiliški profesorji, zdravniki ter člani raznih grških trgovskih društev in našega konzulata v Solunu. Delegacija se bo zanimala za možnost povečanja trgovine med našo državo in Solunom oziroma Levantom. Grki posetijo najprej Beograd, potem Zagreb in Ljubljano. 9. junija prislo na povratku iz Ljubljane v Novi Sad, kjer si ogledajo industrijska podjetja. Iz Novega Sada krenejo v Subotico, od koder se vrnejo v Solun.

— Češkoslovaški mornarji na Jadranu. Včeraj je prislo na Jadran 30 bivših češkoslovaških mornarjev pod vodstvom predsednika Čsl. obce bivših mornarjev Tomasa Nitke in podpredsednika ing. Kretschmerja. S Sušaka so se odpeljali opoldne proti Boki Kotorski. V Pragi so se poslovili od njih na kolodvoru mnogi bivši mornarji, zastopniki Jadranske straže, našega tujsko-prometnega urada in naše kolonije. Po vseh dalmatinskih krajih pripravljajo bivšim češkoslovaškim mornarjem priredjen sprejem.

— Hrvatski planinci v Rogoški Slatini. Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« priredi za svoje člane v nedeljo 11. t. m. skupni izlet v Rogoško Slatino in na Donacko goro.

— Pavlov na Jadranu. V Selce je prišel ravnatelj praške skupine moskovske Hudočestvenega teatra Polikarp Pavlov. Slavnj ruski igralec ostane v Selcih na počitnicah s svojo soprogo Gretevo. V avgustu se vrne v Beograd, kjer bosta pripravljala repertoar za novo sezono. Praška skupina Hudočestvenega teatra se je, kakor znano, preselila v Beograd.

— Zopet daljni potresi. Prof. dr. Belar nam poroča, da so potresomeri observatorija pod Triglavom v torko ob 23.39 zopet zabeležili katastrofalen potres v daljavi 3.500 km. Potres, ki je nastal v Vzhodni Indiji, so zabeležili potresomeri observatorija pod Triglavom istega dne okrog 14.

— Upokojenci bivše južne železnice, njih vdove in sirote, ki so bili vpokojeni pred 1. julijem 1922, naj do 15. t. m. pošljejo na splošni naslov sledeče podatke: 1. kdaj je bil vpokojen, 2. vdove in sirote, kdaj je umrl mož, oziroma mati? 3. koliko znaša pokojnina v kronah, koliko draginska doklada? 4. kak čim je imel vpokojenec ob vpokojitvi? (Imenik, zvanik, služitelj) in svoj naslov. Ivan Keizer, viš. revident v p. Maribor, Aleksandrova cesta 35.

— Posetnikom mednarodnega vzorčnega jubilejnega velesojma v Ljubljani od 29. maja do 9. junija je v Avstriji dovoljen 25% popust na železnice. Kdor želi nabaviti legitimacijo in jo poslati svojemu namenu v Avstrijo, naj jo nabavi direktno od urada velesojma in omeni, da jo rabi za Avstrijo, da dobi priložen tudi takozvani »Zählblatt, brez katerega v Avstriji vožnja otežuje ne velja.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in deževno. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in deževno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 22, v Beogradu 21, v Zagrebu in Sarajevu 20, v Mariboru 18,9, v Splitu 18, v Ljubljani 16,8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 750,8 mm, temperatura je znašala 8,6.

— Nove pavilionske zgradbe na ljubljanskem velesojmu. Uprava ljubljanskega velesojma gradi dve novi razstavnici stavbi, ki sta namenjeni za tekstilno industrijo, usnje, papir in lepenko. Stavbi sta že skoraj dovršeni in stojita ob levi in desni strani avenije, ki vodi od glavnega vhoda proti paviljonu češkoslovaške republike. Reprezentativni stavbi podajata seimšču popolnoma novo, moderno lice.

— Smrtna koša. Včeraj popoldne je preminula v Ljubljani ga. Franciška Vidali. Pogreb bo jutri ob 18.30 iz mrtvašnice splošne bolnice. Blag ji spomin! Zaljubljenim iskreno sožalje.

— Šolska vodstva, pozor! Letošnji ljubljanski jubilejni velesojm se bo vršil od 29. maja do 9. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša upravo ljubljanskega velesojma, naj svoje mainiške izlete uredi tako, da si bo mladina v zvezi z izletom mogla ogledati tudi velesojm. Na velesojmu bo zbrano vse, kar more zanimati tudi mladino in dvigati njen narodni ponos, kajti večina razstavljenih predmetov je ustvarila slovenska roka in slovenski um. Razlega pod vodstvom strokovnega učitelstva bo mladini v največjo korist. Za učenje vsega šol velja zljžana vstopnina po Din 3, spremljajoče g. učitelstvo je vstopnine prost.

— Tihotapstvo na deželo. Zagrebška policija je aretirala bivša trgovska pomočnika Jurija Banjaka in Stefana Zucka, ki sta nevarna tihotapca. Policija je preiskala njuno stanovanje in našla v omari večjo

množino sabarina, tobaka, cigaretnih papirkov in vžigalnikov. Vse sta tihotapca pripeljala iz neke sosednje države. Policija je prišla na sled veliki tihotapeški družbi, ki je imela svoje skladišče v vasi Pušca pri Zagrebu. Skladiščnik je bil neki Pavel Kuš, ki so ga tudi aretirali. Aretiranih je bilo še več kmetov iz vasi, ki so vedeli za skladišče vtihotapljenega blaga.

— Mednarodnost jubilejnega velesojma v Ljubljani, ki bo od 29. maja do 9. junija, najlepše dokazuje pregled razstavilcev. Najraznovrstnejše blago po tovarniških cenah razstavi na prostoru od 40.000 m² skoro 800 tovarn, od teh tretjina iz inozemstva in sicer iz Anglije, Avstrije, Belgije, Brazilije, CSR, Danske, Francije, Finske, Grčije, Holandske, Italije, Litve, Nemčije, Ogrske, Poljske, Švedske, Švice in Severne Amerike. Legitimacije, ki upravičujejo do polovične vožnje na železnici, veljajo Din 30.— in se dobe pri denarnih zavodih, zastopnikih, trgovskih organizacijah. Putniku itd. in direktno od velesojmskega urada.

— Tat diptihona v Zagrebu. Kakor so pred meseci časopisi obširno poročali, je bil iz zakladnice Kaptola v Zagrebu ukraden dragocen diptihon, ki so ga pozneje našli v nekem newyorškem muzeju. Kot pomagač je bil osumljen Ivan Milčić, cerkvenikov sin. Pomagal je lažnemu grofu Fyvelk Innu pri tatvini. Milčić je kmalu odpotoval v Belgijo, kjer je iskal dela. Te dni je zagrebška policija dobila iz Bruslja obvestilo, da so tam Milčića aretirali in ga poslali v Zagreb. Milčić je že v zaporih zagrebskega sodnega stola. Najbrž mu ne bodo mogli dokazati soudeležbe pri tatvini in ga bodo morali izpustiti.

— Raje v smrt nego pod nož. Iz Subotice poročajo, da je izpila v samomorilnem namenu 18letna Terezija Balac večjo množino lugove raztopine in je v bolnici drugi dan podlegla zastrupljenju. Zaslišali so njene starše, ki so izjavili, da je imela hudo želodčno bolezen in bi se morala pustiti operirati. Operacije se je pa tako bala, da je šla raje v smrt nego pod zdravniški nož.

— Starec umoril nečaka. Pred sodniki v Osijeku se je t. dni zagovarjal 73letni kmet Stjepan Čikanović iz neke vasi pri Vukovaru. Obdolžen je bil umora svojega nečaka Martina Čikanovića. Dne 1. aprila ponoči je starec šel v sobo, kjer je nečak spal, in mu prezezel z nožem vrat. Starec je zločin priznal. Rekel je, da je nečaka umoril zaradi neznosnih družinskih razmer. Obsojen je bil na 15 let težke ječe.

Iz Ljubljane

— Iz Razstava sodobne grafike. V nedeljo bo v Ljubljani odprta razstava sodobne grafike reprezentativnih slovenskih, hrvaških in srbskih grafikov-umetnikov. Razstavljenih bo nad 100 del. V zvezi z razstavo izide tudi bogato ilustriran katalog.

— Iz Zanimanje za zanimanje, ljubezni za ljubezni! Splošno žensko društvo vabi svoje, kakor tudi članice ostalih ženskih organizacij, da se prav množično udeležijo slovensko-amerikanskega večera v petek, 9. t. m. ob 20, v dvorani Delavske zbornice. Prireditelji, Amerikanci mis Ellenor Cook in mis Camila Edwards, sta veliki prijateljici Slovanov ter se posebej Jugoslovanov. Američane seznanjata z našimi pesmimi in nošami, segami in navadami ter celo z jugoslovensko govornico. Zato v polni meri zaslužujeta naše priznanje in zanimanje.

— Iz Kopališče S. K. Ilirije odprto. Davi je bilo odprto kopališče SK Ilirije, ki je celoma prenovljeno in popolnoma urejeno. Ker je voda topla, se more izrabiti vsaka solnčna ura prvih mayskih dni za kopanje. Žal je pa bilo solnčnih ur v letošnjem maju zelo malo in vse kaže, da jih mnogo sploh ne bo.

— Iz Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v nedeljo, 11. t. m. izlet v Krško in Leskovec, kjer si bodo izletniki ogledali več pomena vrednih umetnostnih spomenikov. Vodstvo je prevzel konservator g. dr. France Stele. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor v nedeljo 11. t. m. ob 5.15 zjutraj, povratek v Ljubljano z večernim vlakom.

— Iz Srečko Kumar, učitelj glasbe v Zagrebu in zborovodja pevskega zbora Slovenskega učitelstva, slavi v letošnjem letu desetletnico svojega umetniškega delovanja kot zborovodja slovenskih učiteljskih zborov najprej v Juljski kraljini s sedežem v Trstu, nato pa v Ljubljani. Med tem je bil tudi nekaj časa dirigent zagrebskega Kola in ljublj. Matičnega zbora. G. Kumar je izvrsten umetniško čuteč zborovodja, ki z neko posebno veliko ljubeznišo goji mlajše skladatelje moderne dobe. Za vsak svoj koncert, katerega vodi, zbere po večini skladbe, ki so v rokopisu in se na njegovih koncertih tudi po večini prvič javno izvajajo. Zato imajo njegovi koncerti še prav poseben pomen. V Ljubljani bo dirigiral koncert Slov. učiteljskega pev. zbora v soboto 10. t. m. ob 20. uri v Unionski dvorani in v nedeljo zatem mladinski koncert istega zbora. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

— Iz Prosimo članice naših ženskih društev, da se v mnogobrojnem številu udeležijo koncerta naše prijateljice g. Cook-ove, Jugoslovenski ženski savez.

— Iz »Gročna strast«. Današnji film z Greta Garbo v kinu »Dvorc« bo občinstvo zadovoljil v vsakem oziru. V njem predstavlja božanska Greta Garbo rusko špijlenko Tanjo Nikolajevno, lepo mlado damo, ki s svojo bleščečo krasoto in izredno eleganco očara ves Dunaj. Tudi mladi kapetan Karl baron Heinersdorf (to vlogo igra Conrad Nagel) zapade omamljivemu čaru izredne krasotice in ji nevede izda tajnost za tajnost. — Film je izredno bogat na veledramatični vsebini, ki drži gledalca v napetosti do konca. Višek vsega efekta je prizor ko Greta v silobranu ustrelji ruskega polkovnika Borisa Aleksandroviča Korzhuhina. Šefa špijonaže centralne, da reši s tem sebe in svojega ljubljeneza Karla. Vsak trenutek je pričakovati da Tanjo razkinkajo; toda k sreči se vse dobro izteče in zaljubljeni par utesne že pravočasno uleti čez mejo in se rešiti pred sigurno pogibeljo. Skratka krasen film v katerem dominira ljubljenska kina publike zlasti v nepozabnih ljubavnih scenah. Predstave danes ob 4, pol 8 in 9, zvečer pri najnižjih ljudskih cenah 2, 4, 6 in 8 Din. Ker je pričakovati zlasti pri zadnjih dveh večernih predstavah velikega javala publike, naprošamo cenjeno občinstvo, da si vstopnice nabavi že popoldne v predprodaji od 3. popoldne naprej. — Film je na sporedu samo danes in jutri.

— Iz Jugoslovensko-češkoslovaške Lige v Ljubljani občni zbor bo danes, v četrtek, 8. t. m. ob 20. v restavraciji »Zvezda«. Na dnevnem redu so tudi volitve novega odbora. Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se v čim večjem številu udeležijo občnega zbora.

— Iz Sentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11 je izposodila meseca aprila 3587 strankam 13.359 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 4. popoldne do 8. zvečer in izposoja najlepše slovenske, srbohrvatske, nemške, ruske, francoske, italijanske, esperantske, poljske, angleške knjige in modne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Knjige se izposojajo tudi na deželo in znaša izposojilni rok 3 tedne, za znanstvene pa 4 tedne. Na razpolago so popolni imeniki knjig. 315/n

Resnica o mayerlynski tragediji

O pretresljivi ljubavni tragediji v lovskem gradiču Mayerlingu je objavil zanimivo poročilo Claude Anet v pariški »L'Illustration«. Glasi se:

Edina priča umrla

Tragedija, ki se je odigrala 1. 1889 v Mayerlingu in ki je iz mnogih razlogov razumljiva, zanima še vedno ne samo monarhistično navdahnjene ljudi, temveč tudi širo javnost, zlasti v onih krajih, ki so spadali nekoč pod avstro-ogrsko monarhijo. Čim umre kdo, ki je bil tako ali drugače udeležen pri tragični smrti prestolonaslednika Rudolfa in Marije Vetsere, se takoj pojavijo vesti, ki prinašajo novo verzijo o tragičnem koncu obeh zaljublencev. Ni kmalu v zgodovini človeštva tragičnega dogodka, o katerem bi se toliko govorilo in pisalo, kakor o mayerlynski tragediji. Seveda je imela v tem primeru fantazija široko polje in zato ni čuda, da temelji večina verzij o tragični smrti dveh zaljublencev v lovske gradcu Mayerlingu na izmišljenih podatkih. Umrl je grof Hoyo, ki je bil edini v Mayerlingu z Rudolfom in Marijo usodne noči med 29. in 30. januarjem 1889. Grof ni črnil o mayerlynski tragediji niti besedice. Princ Filip Koburški, ki je zastupil Mayerling 29. januarja, ni omenil tragedije niti v priči svojega brata, bolgarskega kralja Ferdinanda. Dokler je živel cesar Franc Jožef, se je vedelo zelo malo iz oficijelnega ali avtoriziranega vira. Cesar je zapovedal molčati o tragediji, v kateri je našel njegov sin smrt.

Hotel Sacher

Ko je izginila habsburška dinastija, se je vse izpremenilo. Arhivi so odprti, avtentični viri so dostopni, edino zamisljive priče so slednjiše spregovorile. Dokumenti, nanašajoči se na mayerlynsko tragedijo, so raztreseni. Morda bi zadostovalo zbrati in urediti jih, pa bi prišla resnica o skrivnostni tragediji na dan. To sem tudi storil. Moja naloga ni bila težka. Ne hvalim se, da sem rešil zamašen problem. Kakor bo iz nadaljnjega razvidno, je v tej zadevi tako prezirana resnica marsikomu dostopna. Zadoštuje iskati jo sistematično in kritično, pa se kmalu pokaže. Bil sem dvakrat na Dunaju, odkar sem sklenil napisati roman o Rudolfu in Mariji. Videl sem zdaleč odlične moze, ki so plesali z Marijo Vetsar ali hodili s prestolonaslednikom na lov, ko so bili stari 20 let. Videl sem zelo znamenite žene, katerim je bila Marija Vetsar v mladosti prijateljica. Stanoval sem pri gostoljubni gospe Sacher, lastnici dobro znane hotela istega imena, kjer se je nekoč sestajala aristokracija vse srednje Evrope. Prestolonaslednik Rudolf je tu navadno večerjal z odlično družbo. V svojem zasebnem salonu je imela nedavno umrla gospa Sacherjeva več kraljevskih in kneževskih avtoriziranih, nego katerikoli vladar sveta. Ta prijazna stara dama je s cigareto v ustih rada pripovedovala o minulih časih. Atmosfero, v kateri sta živel Rudolf in Marija, sem znova našel brez posebnega truda na modernem Dunaju. Tu so bili tudi dokumenti in brez odlašanja sem se poglobil v nje.

Velika priljubljenost Elida-proizvodov leži brezdvomno v nepremagani kakovosti. Ti fabrikati so enakovredni najboljšim inozemskim proizvodom. Elida Vam daje vse ono, kar potrebujete za negovanje Vaše naravne lepote.

Zobje.

— Striček, jaz imam že vse zobe.
— Res. Saj ni mogoče.
— Je striček. Samo zlati, kakršne imaš ti, mi še niso zrasli.

Zanimiva brošura

Najdragocenejši dokument je mala brošura, objavljena 1. 1923 v založništvu »Stunde« (»Tragedija prestolonaslednika Rudolfa, tajni dokumenti, pisma in arhivske listine, Dunaj«), ki objavlja važne listine, nedatirano pismo baronice Vetsere na cesarja, najbrž iz konca maja ali začetka junija 1889, cesarjev odgovor, pisan z roko generala grofa Paara, cesarjevega prvega adjutanta, poročilo, katero je napisala gospa Vetsar o smrti svoje hčere in dokumente, katere je zbrala. To poročilo je hotela razmnožiti in razdeliti med prijatelje v dunajski družbi, da bi napravila konec neslanim govoricam, ki so krožile po Dunaju od ust do ust. V poročilu, katerega pa cesar ni dovolil natisniti, ker je zmotno upal, da izšli molčanje o mayerlynski tragediji, so pisma Marije Vetsere in sicer najprej pisma na anonimno prijateljico, potem pa na roditelje, pisana v Mayerlingu na predvečer njene smrti. Cesar je naročil izročiti ta pisma Marijini materi, da bi jih prečitala, potem, ko je zvedel za njihovo vsebino, je pa dovolil, da jih sme obdržati.

Samomor zaljublencev

Ze samo ta pisma zadostujejo, da razprše tisoče fantastičnih verzij in razlag o umoru, orgijah, krvokrunstvu, strahovitem razmesarjenju in političnem zločinu, katerega naj bi bil izvršil na cesarjevo pobudo Rudolfov bratranec nadvojvoda Franc Ferdinand, ki je postal po njegovi smrti prestolonaslednik. V resnici je šlo le za samomor, za samomor dveh zaljublencev, ki nista mogla skupaj živeti in zato sta raje skupno umrla. Samomor potrjuje vsestransko verodostojni dokaz, zlasti pa povsem zanesljiva priča, Rudolfova mati cesarica Elizabeta. Ta je pripovedovala vso tragedijo, kakor se je v resnici odigrala v Mayerlingu, cesarici Evgeniji, in ko je slednja umrla, je Maurice Paleologue 1. 1928 ta razgovor v Parizu objavil. Njen sin je izvršil z Marijo Vetsar samomor. Cesarica dopolnjuje podrobnosti, za katere Marijina mati ni mogla vedeti. Njen sin ji je celo pisal iz Mayerlinga pismo, ki se je začelno z besedami: »Draga mati! Ubil sem...« On je torej ubil Marijo z njenim soglasjem, potem se je na sam ustrelil. Dalje izvemo iz istega zanesljivega pripovedovanja, da je imel Rudolf pred svojim odhodom v Mayerling hud nastop s svojim očetom, ki je energično zahteval, naj prekine ljubavno razmerje z Marijo Vetsar.

Tretje pričevanje

Vest o samomoru potrjuje še tretje nič manj zanesljivo pričevanje in sicer Rudolfove sestrčne grofice Larisch. Ona je igrala važno vlogo v dogodkih, katerih posledica je bila mayerlynska tragedija. Bila je prijateljica Vetsarjevi, zaupnica baronice Marije in posredovalka med njo in Rudolfom. Ko sta zaljubljenca izvršila samomor, je bila grofica Larisch hudo kompromitirana.

Da odvrne od sebe vsak sum, kar se ji pa ni posrečilo, je napisala knjigo »Drama v Mayerlingu«, v kateri pripoveduje na svoj način, kako je bila ude-

ležena v mayerlynski tragediji. Čitanje te knjige kaže grofico Larisch kot dokaj nizkotno dušo. Ona rada podtika in opravlja. To, kar pa mora priznati, zadostuje. Ona je tista, ki je prva pripovedovala Rudolfu o Mariji, ona je privedla Marijo na sestanek v Prater in ona je končno pripravila z Marijo njen pobeg, ko se je odpeljala Marija v ponedeljek 28. januarja na sestanek z Rudolfom v Mayerling. Spremlja je Marijo k fotografu, ki je slednja sklenila fotografirati se, da bi mogla dati svojo sliko Rudolfu. Ugotovim sem datum tega sestanka. Bilo je 5. novembra 1888. Našel sem to sliko, katero je bila dala med drugimi napraviti za ljubljene prestolonaslednika dobro uro predno se je napotila k njemu. Na nji je Marija še čisto mlado dekle. Stara je šele 17 let, je še skoro otrok, toda v očeh ima nekaj resnega in srepega. Svoje ljubezni ni smatrala za igrarico. »Do groba« je gravirano na prstanu, katerega ji je Rudolf podaril po 13. januarju 1889.

Zadeva z nosečnostjo

Med vsemi temi dokumenti ni protislovja. So samo neznatne razlike v spremljevalnih okoliščinah. Tako je rečeno v pripovedovanju cesarice Elizabete, da je Marija v Mayerlingu povedala Rudolfu, da je noseča. To je malo verjetno. Kako bi mogla cesarica to vedeti? Mi pa vemo nekaj, česar cesarica ni vedela, da je bila namreč Marija Rudolfova ljubica šele od 13. januarja. Kako je torej mogla biti prepričana, da je noseča, če je prislopa v Mayerling 14 dni pozneje? Marija se je odpeljala v Mayerling v ponedeljek 28. ne pa v sredo 29. januarja, kakor je trdila cesarica. Toda to ni važno.

Cesarjeva ljubica

V splošnem lahko rečemo, da najdemo največ podrobnosti v izborni publikaciji, objavljeni v založništvu »Stunde«. V naslednjem hočem omeniti, kako sem se prepiral, da so navedbe omenjene publikacije resnične. Se zdaj živi na Dunaju žena, ki je od prvega dne vedela, kako je prišlo do mayerlynske tragedije. To je bivša stara in zvesta cesarjeva prijateljica gospa Schrattova. Schrattova je celo odlična dama. Skoro 40 let svojega ljubavnega razmerja s cesarjem, katerega je videla vsak dan, je ostala daleč od kakršnihkoli intrig. Bila je celo cesarčina prijateljica, kar je v takih primerih zelo redko. Ko sem bil zadnjič na Dunaju, se nisem mogel sestati s Schrattovo, ker je ni bilo na Dunaju. Toda nena nečakinja, ki je živela z njo, mi je dala mnogo informacij. Ko sem se vrnil v Pariz, mi je poslala rodbina Schrattove brošurico, izdano v založništvu »Stunde«. Prvih 22 strani je bilo črtanih z rdečim svinčnikom. Na 23. strani zgoraj je bilo pa napisano s svinčnikom: »Vsebinska je gola resnica«.

Med dokumenti je tudi protokol posebne komisarija, kateremu je bilo naročeno odpeljati truplo Marije Vetsere v spremstvu njenega svaka in brata. Tu čitamo tudi o žalostnem križevem potu Marijine matere, ki je dva dni iskala svojo hčerko. Pretresljivo je tarnation nesrečne matere pri misli, da je truplo njene hčerke zapuščeno v Mayerlingu, da ni nikogar pri njej, da nihče ne skrbi zani in da nihče od njem ne moli, kakor zahteva pijeteta do mrtvih. Schrattova je pred leti večkrat sprejela mojega ameriškega kolega, pariškega dopisnika lista »World« Doscha Fleurota. On je zbral vse podatke iz njene pripovedovanja in tako ima podrobno opisano mayerlynsko tragedijo, kakor se je spominja Schrattova. Primerjala sva njeno pripovedovanje s tem, kar sem ugotovil na temelju raznih dokumentov, navedenih v tem članku. Med obema verzijama ni protislovij.

Viktor Hugo

Moč detinstva

— Ubijte ga! ... Ustrelite ga! ...
Tako ga ustrelite, lopova! ... Ubijte ga! Vrat mu zavijte, morilcu! ...
Ubijte ga, ubijte ga! ... so kričali moški in ženski glasovi.

Ogromna množica ljudstva je vodila po ulici zvezanega človeka. Visok in ponosno vzravnjen je stopal človek trdno in dvigal visoko glavo. Na lepem, močnem obrazu se mu je poznalo zaničevanje in ogorčenje nad ljudstvom, besnečim okrog njega.

Bil je eden onih, ki so se borili v vojni ljudstva proti vladni na strani vlade. Zdaj so ga ujeli in vodili na morišče.

— Kaj hočemo? Moč ni vedno na naši strani. Kaj hočemo? Zdaj imajo moč oni. Če je treba umreti, pa umri. morda že mora tako biti. — je pomislil človek. Nasmehnil se je in skomignil z rameni na krike, ki so se razlegali iz množice okrog njega.

— Tole je policaja! Še davi je streljal po nas!

In vodili so ga dalje, na trg. Ko so prispeli v ulico, kjer so ležala še od prejšnjega dne nepopravljena trupla upornikov, je začela množica še bolj besneti.

— Čemu odlašati? Kar tu ga ustrelimo, lopova. Kam bi ga še vodili? — je kričalo ogorčeno ljudstvo.

Ujetnik je molčal in samo še bolj dvigal glavo. Zdelo se je, da še bolj sovraži sodroga kakor ona njega.

— Vse pobiti! Smrt! Špijonom! Smrt kraljem! Smrt farjem! In te izrodko, te plačane duše je treba tudi pobiti. Ubijte ga, ubijte ga! — so kričale ženske.

Toda voditelji množice so bili sklenili privedi ga na trg in tam obračunati z njim.

Do trga ni bilo več daleč, ko so ogorčeni klici v množici nenadoma utihnili in iz zadnjih vrst se je začel obupen otroški glas:

— Papa! Papa! — je klical šestletni deček ves objokan in se prerival skozi množico k ujetniku. — Papa! Kaj pa počenjajo s teboj? Počakaj, počakaj! Vzem me, vzemi me!

Kričanje je ponehalo na oni strani množice, od katere je prihajal deček. Kakor pred nepremagljivo silo se je množica umaknila in ga puščala vedno bliže k očetu.

— Kako srčkan je! — se je začel iz množice ženski glas.

— Koga pa iščeš? — je vprašala druga in se sklonila k njemu.

— Papan! Pustite me k njemu! — je prosil deček solznih oči.

— Pojdi domov, fantek pojdi k mamici, — se je začel iz množice moški glas.

Ujetnik je bil že zaslišal sinčkov glas in slisal je tudi, kaj so govorili ljudje. Obraz se mu je še bolj zmrčil.

— Saj nima matere! — je vzkliznil v odgovor onemu, ki je pošiljal fantka k mamici.

Fantek se je prerival vedno bliže k očetu. Slednjič se je prerinil do njega in mu zlezal v naročje.

Iz množice so se še vedno razlegali klici:

— Ubijte ga! Obesite ga! Ustrelite to hlapčevso dušo!

— Zakaj si pa ušel z doma? — je vprašal oče sinčka.
— Kaj pa nameravajo početi s teboj? — je zajecjal deček.
— Veš kaj stori? —
— No? —
— Poznaš Katico? —
— Sosedo? Kako bi je ne poznal! —
— Torej pojdi k nji in počakaj tam. Jaz pa ... pridem.

— Brez tebe ne pojdem nikamor, — je dejal deček in zaplaka.
— Zakaj ne pojdeš? —
— Oni te ubijejo! —
— Kaj še, nič hudega ne bo, nič se ne boj zame.

In ujetnik je postavil fantka na tla in stopil k možu, ki je vodil množico.

— Čujte, — je dejal, — ubijte me, kakor in kadar hočete, samo nikar tako, da — bi videl on, — in pokazal je na dečka. — Razvežite me za dve minuti in držite me za roko, da mu povem, da se z vami izprehajam in da sva prijatelja. Pomirite ga in vrne se domov. Potem — potem pa ubijajte, kakor hočete.

Vodja množice je uslišal njegovo prošnjo.

In ujetnik je vzel v naročje sinčka in mu dejal:

— Ubogaj, pojdi h Katici.

— A ti? —

— Vidiš, izprehajam se s temle prijateljem. Še nekaj časa se bova izprehajala, ti pa pojdi h Katici, takoj pridem za teboj. Pojdi, bodi priden in ubogaj papana.

Fantek se je ozrl na očeta, nagnil je glavo na eno, potem pa na drugo stran in se zamislil.

— Pojdi, dragec, takoj pridem za teboj.

— Prideš? —

In otroček je ubogal. Usmiljena ženska ga je odvedla iz množice. Ko sta zavila v bližnjo ulico in se skrila za visoko hišo, je ujetnik dejal:

— Zdaj sem pa pripravljen, ubijte me.

Tedaj se je pa zgodilo nekaj nerazumljivega, nepričakovanega. V krutih, krvoločnih ljudeh se je nenadoma zdrnila plemenitost. Človek je premagal zver in ženski glas je zaklical:

— Veste kaj? Izpustimo ga, ljudje božji.

— Bog mu odpusti grehe — se je začel moški glas. — Izpustimo ga. —

— Izpustimo ga, izpustimo! — je zakrivala množica.

In ponosni, samozvestni mož, ki je še malo prej v dno duše preziral in sovražil to sodrogo, si je zakril obraz z rokami in planil liki zločinec iz množice. In nihče ga ni zadrževal.

Drugi kraj drugi običaji.

— Na Kitajskem — pripoveduje popotnik — se sklone prijateljstvo na ta način, da se razbije porcelanasti posoda.

— Če bi bilo pri nas tako, — se oglasi gospodinja, — bi bila naša kuharica moja najboljša prijateljica.

V šoli.

— Koliko si bil star lani na svoj rojstni dan? —

— Devet let.

— Kako to? Saj vendar nisi preskočil enega leta.

— Ne, a vendar bom star devet let, kajti osmi rojstni dan imam danes.

Zopet lažni carevič Aleksej

V Bagdadu se je pojavil pustolovec, ki trdi, da je sin zadnjega ruskega carja

V prestolnici Iraka v Bagdadu izhaja angleški list »Times«, ki je presenetil nedavno svet z zelo podrobnim in na prvi pogled pustolovsko pobarvanim poročilom o tem, kako se je pojavil v Iraku dozdnevni sin zadnjega ruskega cesarja Nikolaja II. carevič Aleksej. Šele nedavno so bile poiskane vse podrobnosti te senzacije, ki je vzbudila kajpak največje zanimanje med ruski emigranti. Samozvaneč je bil zelo simpatičen mož in povsod so ga sprejeli z odprtimi rokami, čeprav so takoj dvomili, da bi bil res carjev sin.

Iraška policija, ki ima angleške poveljnika, je privedla nekega Bagdad pet lepo oblečenih dečkov, dva sta bila Rusa, eden Nemec, Grk, eden pa Armenec. Policija jih je zadržala na turkестanski meji, katero so prečkali brez dovoljenja in prispeli v Irak brez potnih listov. Najlepše oblečeni delavec je na policiji izjavil, da je Aleksej Nikolajevič Romanov, sin zadnjega ruskega carja Nikolaja. V Bagdadu so aretirane delavce temeljito zaslišali, zlasti onega, ki se je izdal za carjevega sina. Pozneje je policija povabila tudi nekaj ruskih emigrantov, ki so se za zadevo zanimali in so sami vpraševali dozdevnega carjeviča o vseh podrobnostih njegovega pobeга iz Sibirije. Vse je presenetljivo njegova zunanost, vsi so priznavali, da je mož po fotografiji čudovito podoben careviču Alekseju. Na vse, tudi na višje častnike bagdadske posadke, je napravil neznanec najhuljši vtis.

Mož je star okrog 25 let, je srednje visoke postave, temnih kodrastih las. Pripovedoval je, da ima pod levim kolonom nezaceljeno rano, katero je za-

dobil v zgodnji mladosti, ko je padel in se pobil. Po pobežu iz znanega doma trgovca Ipatjeva v Jekaterinburgu, kjer je bila internirana carska rodbina, se je skrival po raznih krajih Sibirije pri dobrih ljudeh. Iz doma trgovca Ipatjeva je pobegnil nekaj dni pred umorom carske rodbine. Pobegniti mu je pomagal zdravnik, ki mu je preskrbel obleko kmečkega fanta. Bežali so trije, med njimi je bil baje tudi knez Jusupov. Zatekli so se v samotno hišico v gozdu blizu Jekaterinburga. Tu so ostali več dni, potem sta pa oba spremljevalca zginila. Kaj se je z njima zgodilo, ne ve.

To je bilo l. 1918. Spomladi l. 1920 so ga neznani ljudje blizu hišice aretirali in odvedli v Irkutsk, kjer so ga vtiaknili v ječo. Zaprt je bil več let in nikomur ni povedal, kdo je. Sicer se pa tudi nihče ni brigal zanj. Šele lani se mu je posrečilo pobegniti iz jetniške bolnice, ker je bilo nadzorstvo zelo pomanjkljivo. Iz Irkutsk je bežal s sinom bivšega ruskega generala Aleksandra Mordvinova. Oba sta bila oblečena kot delavca in srečno sta prispela na Kavkaz, od tod na v Perzijo. Na meji je streljala za njima straža in Mordvinov je bil ubit. On je pa srečno ušel in prispel na mejo Iraka, kjer so ga z njegovimi spremljevalci, s katerimi se je bil seznanil v Perziji, aretirali in odvedli v Bagdad. Neznani samozvaneč je napravil na angleške oblasti tako dober vtis, da ga niso zaprle. Mož stanuje sedaj pri nekem ruskem emigrantu, bivšem častniku carske armade, ki jamči zanj, čeprav sam ni trdno prepričan, da ima opraviti s carevičem Aleksejem.

Američan v pariškem kanalu

Neki Američan, ki si je hotel ogledati življenje pariškega dne, je doživel te dni pustolovščino, katere ne bo zlepa pozabil. Nočni izleti po lokalih, kjer se zbirajo pariški paši s svojimi ljubimi, ga ni zadovoljilo, kajti na tem ni bilo nič groznega. V Parizu so pa poleg nočnih lokalov še podzemni hodniki, kjer iščejo zavetišča razni izmečki človeške družbe. In tja je hotel kreniti podjetni Američan ponoči. Toda noben prijatelj mu ni hotel slediti. Ker ni odnehal od svoje zahteve, so ga privedli pariški prijatelji do pokrova, ki zatirava vhod v podzemlje. To pa ni bil vhod v pariške katakombe, temveč v labirint kanalov, po katerih se odtača mestna nesnaga v Seine. Američan je takoj zlezal v kanal. Prijatelji so zaklicali za njim, naj se vrne, toda odgovoril jim je s kletvico. V temnem kanalu je zavladala grobna tišina.

Veseli spremljevalci ameriškega gosta so bili prepričani, da se možakar ne vrne živ iz labirinta kanalov. In res ni mnogo manjkalo, da ni našel Američan v podzemnem labirintu smrti. Re-

šilo ga je samo srečno naključje. V temi mu je namreč na železnih stopnicah spodrsnilo, padel je v globino na kamen in se tako udaril na glavo, da je obležal nezavesten. Njegovi prijatelji so ta čas telefonirali policiji, da je Američan izginil v podzemnem labirintu. Policaji so nesrečnega kmalu našli. Ležal je na robu glavnega odtoka in če bi se bil le malo premaknil, bi se bil skotil v tekočo nesnago, v kateri bi se bil zadušil. Ko so ga spravili iz kanala, je dejal, da po Parizu ne bo več stikal za pustolovščinami.

Zeileis toži

Davi se je pričel v Berlinu zanimiv proces proti vseučiliškemu profesorju dr. Pavlu Lazarusu, znanemu strokovnjaku za interno medicino, katerega toži čudodelni zdravnik Zeileis. Dr. Lazarus, ki proučuje tudi lečenje z raznimi žarki, je podal več izjav, v katerih se čuti Zeileis žaljenega in dokazuje, da je bil tudi gmotno zelo oškodovan. Zeileis zahteva, da mora dr. Lazarus svoje glavne očitke preklcati. Dr. Lazarus je odgovoril na Zeileisovo tožbo z obširno spomenico, ki obsega devet poglavij. Proti trem najvažnejšim je Zeileis razširil svojo tož-

bo. Mož zahteva, naj oblasti prisilijo dr. Lazarusa preklcati trditve, češ da je tožitelj mazač, da vleče ljudi za nos in da leči naivneže s sugestijo. Preklcati mora tudi trditve, da so mnogi Zeileisovi pacienti plačali svojo lahkovernost s smrtjo ali trajno težko boleznijo. Zeileis bo med razpravo tudi zahteval, naj sodišče prepove dr. Lazarusu trditi, da se je v Galspachu osebno informiral o Zeileisovem lečenju ter da se je dal v dveh monakovskih Zeileisovih zavodih sam lečiti, pa je ugotovil napadne diagnoze.

Samec proti svoji volji

Slaščičar Raffaello Gorgelli iz Florence je najgršji možki, kar jih ima mesto in najbrž tudi daleč naokoli ni moškega, ki bi se lahko kosal z njim. Zato ni čuda, da je ostal samec. Trdil se je na vse načine, toda nobeno dekle se ga ni hotelo usmiliti. Pravijo sicer, da lepota pri moškem ne igra nobene vloge, toda če je kdo le pregrd, mora ostati samec.

V Italiji so pa vsi samci od gotovega leta starosti obdavčeni. Ubogi Gorgelli pa ni sam kriv, da ni oženjen in zato mu ni šlo v glavo, da bi moral plačevati samski davek. Saj je vzrok, da se ne more oženiti, niemu samemu zelo neprijeten. Zato se je uprl davčnim organom, češ da davka ne bo plačal. Dvornemu maršalskemu uradu je poslal rekurz, v katerem prosi, naj ga osvobodi samskega davka ali pa mu preskrbe ženo uradnim potom. Nihče ne more trditi, da mož nima prav. Vprašanje se seveda, če mu bo dal prav tudi davčni urad.

Kitajci prodajajo hčerke

Strahovita lakota, ki razsaja v mnogih kitajskih pokrajinah, je privedla mnoge roditelje tako daleč, da so začeli prodajati svoje hčerke. Trgovina z dekleti se je neverjetno razpasla. Roditelji se hočejo s prodajo svojih hčerk iznebiti lačnih grl in si preskrbeti vsaj najmanjšo življenjsko potrebščino. Hčerke prodajajo tudi oni Kitajci, ki se v množicah selijo v Mandžurijo, kjer hočejo začeti novo življenje. Pot je dolga in otroci so jim samo v napotje. Zato se jih radi iznebe tem bolj, ker dobe zanje še nekaj denarja, da si kupijo kosček kruha.

V provinci Čili in v okraju Kuan-Pin so prodajali starši hčere kar na vozove. Poln voz deklet (13—15) so pomnjali za 800 do 1000 Din. Z dekleti trgujejo tudi v provinciah Santung in Hopei. Lakota je zadela 32 okrajev in povsod se je trgovina z dekleti zelo razpasla.

Papa vas pozdravlja.

— Hvala. Kako se ti godi?
Dobro. Papa vas pozdravlja.
— Že dobro. Kdaj si prispel?
— Včeraj. In papa vas pozdravlja.
— Saj smo že slišali. Kolikokrat boš še ponovil?
— Papa je dejal, da vas pozdravlja tisočkrat.

1234567890230987654321

Številke govoriyo za jedilno mast Schichtov Ceres

Odrasel delaven človek potrebuje dnevno 3100 kalorij. Za pridobitev istih bi se moralo vzeti:

Ceres 0-34 kg

Sirovoga masla 0-41 kg

Kruha 1-15 kg

Jajca 2-3 kg

Krompirja 4 kg

Mleka 4-7 kg

Zelja 11-4 kg

Najvišjo hranilno moč pri najmanjši količini daje

Schichtov Ceres

JEDILNA MAST

100% ČISTA KOKOSOVA MAST

> Mali oglasi <

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. Najmanjši oglaš. Din 5.—

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.—
spodnje modroce, mreže, posteljne odeje najcenejše kupite pri

RUDOLF SEVER

Mariljin trg 2
Zahtevajte vzorec! 29/T

Za birmo

ure, zlatino in srebrnino nudimo najcenejše Ivan Pakiž, Ljubljana. Pred Škofijo 15. 1527

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo, za stavbe ima stalno v zalogi litrija, dr. z o. z., Ljubljana — Dmajska c. 46, telefon šte. 2820. 47/T

Stanovanje

2 sob. kuhinje in priključni šče mtr. na in celi dan odsotna stranaka za avgust. Plačuje četrtletno. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Zanesljiv plačnik«/1542. 1542

Razstavljalci jubilejnega velesejma!

Prevzamem vsa aranžerska dela. Cenjene ponudbe na upravo pod »Dobro aranžer« — 1474. 1474

Klaviroje

pianine, harmonije prodaja, izposojuje, popravlja in čisto uglašuje najceneje tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBINEK, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska 2. 1532

Gospod

star 30 let, z dobro službo, želi resnega znanja s samostojno gospodinjstvom, vdovo ali ločenko. Na premoženje in poklic se ne ozira. Ponudbe s polnim naslovom na upravo »Slov. Naroda« pod »Bodočnost«/1547. 1547

Odeje

blazine, vata, volna, puh, izdelovanje, popravila: Rožna ulica 19. 1550

Vermorel

škropilnice in žveplalnike, originalne francoske, ter vse nadomestne dele za te aparate ima v zalogi po zelo ugodnih cenah tvrdka Lovro Petovar, Ivanjokovci. — Ceniki na zahtevo. 1549

Enonadstropna hiša

z delavnico, pripravna za vse, trgovski lokal in pet stanovanj, poceni napredaj v Splavarski ulici št. 3. — Pojasnila daje Jos. Rina, Maribor, Koroška št. 14. 1548

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestn. trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehalni palice. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjal

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela štrkelj)

Enitlanje, ašuriranje, predtiskanje takoj!

Naša zlata stara mati, gospa

Franciška Vidali

ki nam je od naše zorne mladosti posvetila svojo ljubezen in žrtvovala svoje srce do poslednjega utripta ter nam nadomestila naše prerano umrle roditelje, je danes v sredo, dne 7. maja 1930 ob 15. uri, previdena s sveto tajstvi za umirajočo, izročila svojo plemenito dušo Gospodu.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek, dne 9. t. m. ob 16. uri iz pred mrtvašnice splošne bolnice v Ljubljani.

Blag ji spomin!

V Ljubljani, 7. maja 1930.

VERA omož. ULEPIČ, STANE, JOŠKO, MARJAN in VITAL SEUNIG.

Mestni pogrebni zavod občine Ljubljana

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“